

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

**Privind atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom”
și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice
din Republica Moldova**

În temeiul art. 36⁷ pct. 3 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se atribuie statutul de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” până la data de 31 decembrie 2025.
2. Se aprobă Regulamentul de funcționare a monopolului fiscal atribuit Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova (se anexează).
3. Pentru contractele încheiate de Societatea pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderea de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova până la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, executarea obligațiilor contractuale se realizează conform prevederilor Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020.
4. Controlul asupra respectării prevederilor prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și Ministerului Energiei.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Dumitru ALAIBA

Ministrul energiei

Victor Parlicov

REGULAMENT
de funcționare a monopolului fiscal atribuit Societății pe Acțiuni
„Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei
electrice din Republica Moldova

Capitolul I
OBIECTUL, DOMENIUL DE APLICARE
ȘI NOȚIUNI GENERALE

1. Regulamentul de funcționare a monopolului fiscal atribuit Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova (în continuare – *Regulament*) stabilește regulile de funcționare a monopolului fiscal atribuit Societății pe Acțiuni „Energocom” (în continuare – *S.A. „Energocom”*) și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” (în continuare – *Î.S. „Moldelectrica”*) pe piața energiei electrice din Republica Moldova, în partea ce ține de achiziționarea energiei electrice, a serviciilor de echilibrare și a energiei electrice pentru echilibrarea sistemului electroenergetic național de la Societatea pe Acțiuni de tip închis „Moldavskaia GRES” (în continuare – *MGRES*), precum și activitățile aferente ale întreprinderilor cu statut de monopol fiscal.

2. Statutul de monopol fiscal este atribuit întreprinderilor S.A. „Energocom” și Î.S. Moldelectrica” în scopul asigurării securității energetice a Republicii Moldova, al prevenirii unor situații de instabilitate pe piața energiei electrice, caracterizate de lipsa unor oferte competitive privind achiziția energiei electrice la un preț accesibil, inclusiv și după reluarea achizițiilor de energie electrică în baza procedurii de procurare a energiei electrice prevăzute de Regulile pieței energiei electrice, bazate pe organizarea licitațiilor.

3. Achiziția energiei electrice de la MGRES de către S.A. „Energocom” și Î.S. „Moldelectrica” (în continuare – *întreprinderile cu statut de monopol fiscal*) se realizează în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament, cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și cu Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrației al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020 (în continuare – *Regulile pieței energiei electrice*).

4. În sensul prezentului Regulament se definesc următoarele noțiuni:

4.1. *agent economic* – se aplică accepțiunea stabilită la art. 3 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi;

4.2. *întreprindere care prezintă caracter de monopol fiscal* – se aplică definiția stabilită la art. 4 din Legea concurenței nr. 183/2012;

4.3. *preț de achiziție a energiei electrice* – preț stabilit în contract și în facturile emise la care întreprinderea cu statut de monopol fiscal achiziționează energia electrică de la MGRES;

4.4. *preț de vânzare a energiei electrice* – preț stabilit în contract și în facturile emise la care întreprinderile cu statut de monopol fiscal efectuează tranzacțiile de vânzare a energiei electrice în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și cu Regulile pieței energiei electrice.

5. Prezentul Regulament nu se aplică pentru alte activități aferente pieței energiei electrice, realizate în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și cu Regulile pieței energiei electrice.

Capitolul II

FUNCȚIONAREA MONOPOLULUI FISCAL PE PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE

Secțiunea 1

Întreprinderile cu statut de monopol fiscal

6. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal sunt singurele care pot desfășura pe teritoriul Republicii Moldova următoarele activități aferente pieței energiei electrice:

6.1. achiziționarea, de către S.A. „Energocom”, a energiei electrice de la MGRES, în scopul vânzării ulterioare către furnizorii de energie electrică, operatorilor de sistem și, după caz, altor participanți ai pieței energiei;

6.2. achiziționarea, de către Î.S. „Moldelectrica”, a serviciilor de echilibrare de la MGRES și a energiei electrice de echilibrare a sistemului electroenergetic național.

7. Statutul de monopol fiscal nu scutește întreprinderile de obligația de a deține actele permisive prevăzute de Nomenclatorul actelor permisive eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător, prevăzut în anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, corelate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 815/2005 cu privire la regularizarea traficului de mărfuri și servicii de transport auto ce constituie obiectul activității de comerț exterior a agenților economici din regiunea transnistreană, precum și furnizarea de către aceștia a rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

8. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal asigură respectarea strictă a legislației fiscale și vamale aferente livrărilor de energie electrică, inclusiv pentru livrarea energiei electrice de echilibrare și a dispozițiilor prezentului Regulament, precum și implementează principiile Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și ale Comunității Energetice în materie de guvernanta corporativă, și care nu contravin principiului independenței operatorului sistemului transport a energiei electrice și separării activității acestuia de activitatea de furnizare și/sau generare a energiei electrice prevăzute de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

9. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal țin evidența separată a activităților aferente statutului de monopol fiscal.

10. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal prezintă Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal și Ministerul Energiei:

10.1. semestrial, nu mai târziu de 30 de zile lucrătoare de la încheierea semestrului pentru care se efectuează raportarea, rapoartele semestriale privind activitatea în contextul statutului de monopol fiscal;

10.2. anual, până la data de 31 ianuarie, rapoartele anuale de impact asupra pieței energiei electrice din Republica Moldova, ca urmare a atribuirii statutului de monopol fiscal, pentru raportarea aferentă anului precedent.

11. Comisia Națională pentru Monopol Fiscal propune Guvernului retragerea statutului de monopol fiscal înainte de termen, în cazul în care se constată abateri de la normele specifice de reglementare a activității economice, stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal, sau în cazul suprimării circumstanțelor care au determinat constatarea necesității instituirii monopolului fiscal.

12. Întreprinderile de stat cu monopol fiscal pierd statutul de monopol fiscal și toate drepturile exclusive atribuite prin statutul de monopol fiscal, din momentul în care întreprinderile sau cota statului în capitalul social devine minoritară.

Secțiunea a 2-a

Funcționarea statutului de monopol fiscal și modul de calculare a prețurilor la energia electrică

13. Cantitatea de energie electrică produsă de către MGRES și procurată exclusiv de către S.A. „Energoom” prin negocieri directe este vândută ulterior furnizorilor de energie electrică, operatorilor de sistem și, după caz, altor participanți ai pieței energiei electrice.

14. Pe piața energiei electrice doar Î.S. „Moldelectrica” deține dreptul de a achiziționa servicii de echilibrare și energie electrică de echilibrare de la MGRES, în scopul compensării abaterilor de la valorile programate ale producției și/sau consumului de energie electrică din sistemul electroenergetic național, precum și pentru rezolvarea congestiilor interne.

15. S.A. „Energocom”, în calitate de întreprindere cu statut de monopol fiscal, efectuează tranzacțiile de vânzare a energiei electrice procurate de la MGRES, prin participarea în cadrul licitațiilor organizate de către furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali și operatorii de sistem, respectând prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Regulile pieței energiei electrice.

16. În cazul în care S.A. „Energocom”, după participarea la licitațiile conform pct. 15, dispune de cantități disponibile de energie electrică, vânzarea energiei electrice către alți participanți ai pieței energiei electrice se face în baza licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.

17. Termenele și condițiile de participare în cadrul licitațiilor menționate la pct. 15, precum și modul de organizare a licitațiilor menționate la pct. 16, se stabilesc în conformitate cu procedura aprobată prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energocom”.

18. Prețurile de vânzare ale energiei electrice de către S.A. „Energocom”, în calitate de întreprindere cu statut de monopol fiscal, sunt determinate luând în considerare venitul care trebuie să fie obținut de către S.A. „Energocom” pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru furnizarea energiei electrice și pentru obținerea unui nivel rezonabil de rentabilitate, calculate și aprobate prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energocom”.

19. Vânzarea energiei electrice către persoanele juridice din altă țară este limitată de capacitatea comercială pentru importul energiei electrice dintre zonele de ofertare ale Rețelei europene a operatorilor de transport și de sistem a energiei electrice și Î.S. „Moldelectrica.

20. Drepturile și obligațiile părților în procesul de achiziție a energiei electrice și/sau a serviciilor de echilibrare și a energiei electrice de echilibrare se includ în Contractul de achiziție a energiei electrice și/sau în Contractul de prestare a serviciilor de echilibrare.

21. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal înregistrează contractele bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei electrice, precum și orice modificare a acestora la operatorul pieței energiei electrice.

Capitolul III

MONITORIZARE ȘI CONTROL

22. Ministerul Energiei, în baza informațiilor prezentate de întreprinderile cu statut de monopol fiscal, elaborează rapoartele anuale privind evoluția pieței energiei electrice în contextul cauzelor care au impus atribuirea statutului de monopol fiscal și le prezintă Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal.

23. Comisia Națională pentru Monopol Fiscal monitorizează evoluția pieței energiei electrice în contextul cauzelor care au impus atribuirea statutului de monopol fiscal și prezintă Guvernului rapoartele anuale.

24. Monitorizarea activității participanților la piața energiei electrice se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

25. În cazul încălcării mecanismului de funcționare a monopolului fiscal pe piața energiei electrice stabilit în prezentul Regulament, persoanele juridice și fizice poartă răspundere contravențională, civilă sau penală conform legislației.

NOTĂ INFORMATIVĂ
privind atribuirea statutului de monopol fiscal
Societății pe Acțiuni „Energoacom” și
Întreprinderii de Stat „Moldelectrica”
pe piața energiei electrice din Republica Moldova

1.	Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
	Proiectul a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
2.	Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
	<p>Proiectul de hotărâre are drept scop atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energoacom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica”, ca urmare a identificării și constatării necesității atribuirii monopolului fiscal de către Comisia Națională de Monopol Fiscal întreprinderilor respective, prin decizia adoptată de Comisie în ședința din 15.05.2024.</p> <p>La moment se întreprind acțiuni pentru dezvoltarea pieței de energie electrică, printre care și măsuri accelerate pentru instituirea unui operator al pieței energiei electrice desemnat, care să faciliteze tranzacțiile de energie electrică inclusiv și transfrontaliere și să mențină echilibrul între cerere și ofertă pentru a asigura furnizarea neîntreruptă a energiei electrice. Funcționarea pieței competitive este posibilă doar în contextul existenței unui număr suficient de participanți activi la piață, existența unui număr suficient de oferte, etc. Timpul necesar pentru atingerea acestor condiții va prezenta o perioadă tranzitorie, în care securitatea aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali trebuie să fie asigurată, iar autoritățile trebuie să dispună de suficiente instrumente pentru a garanta securitatea aprovizionării cu resurse energetice.</p> <p>Considerând situația actuală în condițiile unei instabilități a pieței, lipsei unor oferte competitive la un preț accesibil, până la momentul în care vor putea fi reluate achizițiile de energie electrică în baza Procedurii standarde, pe bază de licitații conform Regulilor pieței energiei electrice, organizarea și desfășurarea cărora necesită un termen de până la 2 luni, la fel existând riscul ca MGRES să nu depună oferte pentru toți cei prenoțați, ceea ce ar putea rezulta într-un decalaj de preț zonal, care la rândul său va produce impact asupra prețurilor/costurilor unitare a producției și o nemulțumire în masă a populației.</p> <p>Atribuirea statutului de monopol fiscal către SA „Energoacom” în raport cu MGRES, ar securiza achizițiile de energie electrică prin oferirea unei exclusivități întreprinderii SA „Energoacom” în relațiile cu MGRES și totodată ceea ce va contribui la sporirea securității statului prin excluderea posibilităților apariției unor amenințări hibride cum s-a întâmplat spre exemplu pe piața gazelor naturale.</p> <p>Un element important de menționat în contextul necesității statutului de monopol fiscal, îl constituie prelungirea contractului de achiziție a energiei electrice dintre SA „Energoacom” și MGRES pe perioada anului 2024, astfel se consideră necesar ca</p>

	<p>SA „Energocom” să dispună de toate mecanismele legale pentru a încheia contracte cu MGRES în regim de monopol fiscal.</p> <p>Din aceste considerente dispunerea de o singură entitate care ar avea relații comerciale cu MGRES ar spori atât viteza de reacție dar și ar contribui la crearea premiselor de consolidarea puterii de negociere și obținerea unor prețuri mai accesibile pentru energia electrică procurată.</p> <p>Un alt element fundamental care merită a fi menționat întru susținerea acestui deziderat îl constituie faptul că în cazul în care există o singură entitate care pe de o parte are relații contractuale cu MGRES iar pe de altă parte are impusă obligația de serviciu public și posibilitatea achiziției din alte surse, poate realiza un mix și un echilibru întru aprovizionarea întregului teritoriu al malului drept al Nistrului cu energie electrică la prețuri suportabile.</p> <p>Un alt aspect important de menționat, este faptul că instituirea monopolului fiscal al contribui la elucidarea practic definitivă a riscului apariției unor participanți la piața energiei electrice care ar tinde să încheie unele Contracte la prețuri speculative, cum s-a întâmplat recent pe piața gazelor naturale , în scopul aprovizionării unor grupuri de cetățeni la prețuri cu mult mai joase decât cele stabilite de către autoritatea de reglementare, pentru destabilizarea situației interne în țară, or acesta prezentând o amenințare hibridă.</p> <p>În aceste circumstanțe extraordinare, considerând expirarea stării de urgență, începând cu luna ianuarie 2024, statul trebuie să dispună de toate instrumentele posibile care i-ar permite să acționeze prompt și în timp util la soluționarea unor probleme legate de aprovizionarea cu energie electrică în condiții de fiabilitate și la prețuri cât mai mici pentru consumatorii finali, totodată fiind asigurată și funcționalitatea sistemului electroenergetic prin menținerea echilibrului între consum și capacitatea de generare.</p> <p>Totodată, atribuirea statutului de monopol fiscal, va reprezenta un mecanism tranzitoriu ajustat la situația actuală în condițiile unei instabilități a pieței, lipsei unor oferte competitive la un preț accesibil, până la momentul în care vor putea fi reluate achizițiile de energie electrică în baza procedurii standarde pe bază de licitații.</p> <p>Prin acest mecanism, statul va dispune de o posibilitate intervenție în relațiile economice dintre SA „Energocom”, ÎS „Moldelectrica” și MGRES, pentru a reduce la minim riscurile legate de aprovizionare și costurile energiei, având în vedere faptul că acesta au un impact direct asupra economiei în ansamblu și asupra costurilor unitare a fiecărui produs sau serviciu.</p>
3.	<p>Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene</p>
	<p>Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.</p>
4.	<p>Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</p>
	<p>Monitorizarea atentă și coordonată a pieței de către autorități este esențială pentru a asigura o piață internă a energiei în Republica Moldova care să fie complet funcțională și integrată cu celelalte piețe regionale.</p>

Principalele prevederi, cu impact semnificativ, urmăresc să abordeze diversele aspecte ale problemelor existente și să ofere soluții și reglementări pentru acestea. O explicație detaliată a principalelor prevederi și a modului în care acestea vizează cauzele problemei sunt:

1. Rolul special al Centralei Termoelectrice de la Cuciurgan:

– Se recunoaște importanța deosebită a centralei respective în aprovizionarea cu energie electrică a Republicii Moldova,

2. Necesitatea de a trata în mod special implicarea MGRES:

– Abordarea specifică pentru a evita potențialele manipulări pe piața energiei electrice, datorită poziției sale dominante, – Se subliniază importanța funcționării MGRES pentru stabilitatea sistemului electroenergetic al Republicii Moldova și pentru asigurarea alimentării consumatorilor cu energie electrică de înaltă calitate și fiabilitate.

3. Disponibilitatea serviciilor de echilibrare pe piața energiei electrice de echilibrare:

– ÎS „Moldelectrica”, care este operatorul pieței energiei electrice de echilibrare și care are responsabilitatea funcționării fiabile sistemului electroenergetic, prin atribuirea monopolului fiscal în relațiile cu MGRES va avea posibilitatea achiziționării serviciilor de echilibrare și a energiei electrice necesare în acest scop, – Intermedierea încheierii contractelor de echilibrare dintre MGRES și participanții la piața energiei electrice, în acest sens ÎS „Moldelectrica” având o calitate de agregator.

4. Mecanism de intervenție a statului în piața de energie electrică:

– Propune atribuirea unui statut de monopol fiscal pentru a permite intervenția statului în relațiile economice între entitățile implicate (SA „Energocon”, ÎS „Moldelectrica” și MGRES), Scopul acestui mecanism este de a minimiza riscurile legate de aprovizionare și de costurile energiei, întrucât acestea afectează direct economia și costurile tuturor produselor și serviciilor. În ansamblu, se propun reglementări și mecanisme menite să asigure o funcționare mai eficientă și mai stabilă a pieței de energie electrică din Republica Moldova în contextul unor situații de urgență, și care să ofere soluții pentru a menține echilibrul între consum și capacitatea de generare de energie electrică.

Subsidiar, potrivit datelor furnizate de Ministerul Energiei prin demersul nr. 07-771 din 19 martie 2024 și având în vedere prevederile art. 366 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi și a prevederilor art. 4 din Legea concurenței nr. 183/2012, este menționat că în conformitate cu prevederile redacției propuse a Regulamentului de funcționare a monopolului fiscal atribuit SA „Energocon” și ÎS „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova, care urmează a fi aprobat prin Hotărâre de Guvern, „prețul de vânzare a energiei electrice de către SA „Energocon”, în calitate de beneficiar al statutului de monopol fiscal este determinat reieșind din venitul care trebuie să fie obținut de către SA „Energocon” în vederea acoperirii cheltuielilor necesare pentru furnizarea

	<p>energiei electrice și pentru obținerea unui nivel rezonabil de rentabilitate, calculat și aprobat prin decizia organelor de conducere ale SA „Energocon”.</p> <p>Având în vedere faptul că pe parcursul anului 2023, SA „Energocon” a asigurat cantitățile de energie electrică necesare furnizorilor serviciului universal și/sau furnizorilor de ultimă opțiune, operatorii sistemelor de distribuție și operatorul sistemului de transport conform obligației temporare de serviciu public impuse prin Deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale, în baza deciziei organelor de conducere ale SA „Energocon”, a fost stabilită o marjă comercială la vânzarea energiei electrice în valoare de 0,007 lei/kWh sau 7,0 lei/MWh. Respectiv, potrivit informației furnizate de către SA „Energocon”, considerând consumul de energie electrică pentru anul 2023 doar de la MGRES, în valoare de 3,7 miliarde kWh, venitul obținut de către SA „Energocon” din activitatea de vânzare a energiei electrice a constituit aproximativ 23 milioane lei, iar cheltuielile pentru furnizarea energiei electrice în anul 2023 au constituit aproximativ 17 milioane lei.</p> <p>Astfel, SA „Energocon”, din activitatea de vânzare a energiei electrice către furnizorii serviciului universal și/sau furnizorilor de ultimă opțiune, operatorii sistemelor de distribuție și operatorul sistemului de transport, a obținut un profit de aproximativ 6 milioane lei.</p> <p>Astfel, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 110/2011 cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat, SA „Energocon”, din activitatea de Ministerul Energiei al Republicii Moldova vânzare a energiei electrice pe parcursul anului 2023, urmează a achita ca dividende către Bugetul de Stat cel puțin 25% profitului net obținut, sau aproximativ cel puțin 1,5 milioane lei.</p>
5.	Fundamentarea economico-financiară
	Implementarea proiectului de hotărâre de Guvern nu va necesita cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.
6.	Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
	Nu se aplică.
7.	Avizarea și consultarea publică a proiectului
	<p>În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (www.mded.gov.md), la compartimentul „<i>Transparență decizională</i>” și pe platforma www.particip.gov.md, la https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12568.</p> <p>Proiectul va fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin expedierea acestuia tuturor părților interesate.</p>

8.	Constatările expertizei anticorupție
	Proiectul va fi supus expertizei anticorupție conform art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centru Național Anticorupție.
9.	Constatările expertizei de compatibilitate
	Nu se aplică.
10.	Constatările expertizei juridice
	Proiectul va fi supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Ministerul Justiției.
11.	Constatările altor expertize
	Nu se aplică.

Secretar de stat

Viorel GARAZ

SINTEZA
la proiectul
hotărârii Guvernului privind atribuirea statutului de monopol fiscal
Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderea de Stat „Moldelectrica”
pe piața energiei electrice din Republica Moldova
(număr unic 447/MDED/2024)

N/o	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Conținutul obiecției/ propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
1.	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ANRE <i>(nr. 03-03/2757 din 06.06.2024)</i>	<p>”Prin prezenta, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare — Agenția), informează că a examinat adresarea Cancelariei de Stat privind avizarea proiectului Hotărârii privind atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom”, și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” (număr unic 447/MDED/2024), autor — Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (în continuare — MDED), și comunică că a expus poziția sa în raport cu subiectul dat în scrisoarea cu nr. 03-03/2300 din 02.05.2024 adresată MDED.</p> <p>Concomitent, în limita competențelor funcționale Agenția comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor suplimentare la proiectul Hotărârii examinat.”.</p>	S-a luat act.
2.	Ministerul Energiei <i>(nr. 07-1571 din 11.06.2024)</i>	<p>„...având în vedere volumul și complexitatea documentului menționat, în temeiul art. 38 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, solicităm respectuos prelungirea termenului de prezentare a avizului cu 5 zile lucrătoare.”</p>	S-a luat act

<p>(nr. 07-1875 din 12.07.2024)</p>	<p>„La noțiunea „monopol fiscal” expusă în pct. 2 din Regulamentul de funcționare a monopolului fiscal atribuit Societății pe Acțiuni „Energoecom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova, propunem modificarea referinței la Legea concurenței nr. 183/2012, or în Legea menționată, noțiunile sunt definite la art. 4. Totodată la noțiunea „preț vânzare a energiei electrice”, propunem completarea cu prepoziția „de”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Redactat prin prisma noțiunii definite la art. 4 din Legea concurenței nr. 183/2012.</p>
	<p>„La pct. 4 cuvintele „Dispozițiile prezentului Regulament” propunem a fi substituit cu cuvintele „Prezentul Regulament”.”</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>„La pct. 5 propunem completarea scopului atribuirii statutului de monopol fiscal, considerând prevederile noțiunii de „întreprindere care prezintă caracter de monopol fiscal” potrivit căreia prin atribuirea statutului de monopol fiscal entitatea deține drepturi exclusive de a desfășura o activitate specifică în scopul obținerii veniturilor pentru stat.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>„Pct. 6 lit. a) propunem a fi expus în următoarea redacție: „a) Achiziționarea, de către S.A. „Energoecom”, a energiei electrice de la MGRES, în scopul vânzării ulterioare către furnizorii de energie electrică, operatorilor de sistem și, după caz, altor participanți ai pieței energiei;”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>„La pct. 9 și 10 sintagma „Întreprinderile beneficiare ale statutului de monopol fiscal” cu sintagma „Întreprinderile cu statut de monopol fiscal”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>La pct. 10 propunem completarea după textul „Comisia Națională pentru Monopol Fiscal” cu textul „și Ministerul Energiei”.</p>	
		<p>„Denumirea Secțiunii 2 propunem a fi expusă în următoarea redacție „Funcționarea statutului de monopol fiscal și modul de calculare a prețurilor la energia electrică”.</p> <p>Conținutul Secțiunii 2 propunem a fi expus în următoarea redacție:</p> <p>„13. Cantitatea de energie electrică produsă de către MGRES și procurată exclusiv de către S.A. „Energoacom” prin negocieri directe este vândută ulterior furnizorilor de energie electrică, operatorilor de sistem și, după caz, altor participanți ai pieței energiei electrice.</p> <p>14. Pe piața energiei electrice doar Î.S. „Moldelectrica deține dreptul de a achiziționa servicii de echilibrare și energie electrică de echilibrare de la MGRES, în scopul compensării abaterilor de la valorile programate ale producției și/sau consumului de energie electrică din sistemul electroenergetic național precum și pentru rezolvarea congestiilor interne.</p> <p>15. S.A. „Energoacom”, în calitate de întreprindere cu statut de monopol fiscal, efectuează tranzacțiile de vânzare a energiei electrice procurate de la MGRES prin participarea în cadrul licitațiilor organizate de către furnizorii p de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali și operatorii de sistem, respectând prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>16. În cazul în care S.A. „Energoacom”, după participarea la licitațiile conform pct. 15, dispune de cantități disponibile de energie electrică, vânzarea energiei electrice către alți participanți ai pieței energiei electrice, se face în baza licitațiilor organizate de către S.A. „Energoacom”.</p> <p>17. Termenele și condițiile de participare în cadrul licitațiilor menționate la pct. 15, precum și modul de organizare licitațiilor menționate la pct. 16, se stabilesc în conformitate cu procedura aprobată prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energoacom”.</p> <p>18. Prețurile de vânzare a energiei electrice de către S.A. „Energoacom”, în calitate întreprindere cu statut de monopol fiscal, este determinat luând în considerare venitul care trebuie să fie obținut de către S.A. „Energoacom” în vederea acoperirii cheltuielilor necesare pentru furnizarea energiei electrice și pentru obținerea unui nivel rezonabil de rentabilitate, calculat și aprobat prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energoacom”.</p> <p>19. Vânzarea energiei electrice către persoanele juridice din altă țară, este limitată de capacitatea comercială pentru importul energiei electrice dintre zonele de ofertare ale Rețelei Europene a Operatorilor de Transport și de Sistem a Energiei Electrice și Î.S. „Moldelectrica.</p> <p>20. Drepturile și obligațiile părților în procesul de achiziție a energiei electrice și/sau a serviciilor de echilibrare și a energiei electrice de echilibrare se includ în Contractul de achiziție a energiei electrice și/sau în Contractul de prestare a serviciilor de echilibrare.</p> <p>21. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal înregistrează contractele bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei</p>	
--	---	--

	<p>electrice, precum și orice modificare a acestora la operatorul pieței energiei electrice.</p>	
	<p>„Pct. 22 propunem a fi expus în următoarea redacție: „22. Ministerul Energiei, în baza informațiilor prezentate de întreprinderile beneficiare ale statutului de monopol fiscal elaborează Rapoartele anuale privind evoluția pieței energiei electrice în contextul cauzelor care au impus atribuirea statutului de monopol fiscal și le prezintă Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>„Conținutul Capitolului IV Dispoziții finale și tranzitorii propunem a fi expus în următoarea redacție: „26. Statutul de monopol fiscal atribuit S.A. „Energocom” și Î.S. „Moldelectrica” se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentului Regulament și până la data de 31 decembrie 2025.</p> <p>27. Pentru contractele încheiate până la data intrării în vigoare a statutului de monopol fiscal pentru întreprinderile menționate, executarea obligațiilor contractuale se realizează conform regulilor generale”.</p> <p>Este de menționat că prezentul aviz a fost consultat cu participanții la piața energiei electrice, cât și conține recomandările expuse de Secretariatul Comunității Energetice.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>„În contextul obiecțiilor expuse în aviz, considerând necesitatea asigurării transparenței în procesul decizional, precum și prevederile art. 33 alin. (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, solicităm respectuos remiterea repetată spre avizare și consultare publică.”.</p>	<p>S-a luat act</p>

3.	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p><i>(nr. 15/4-06/74 din 07.06.2024)</i></p> <p><i>(nr. 15/4-06/74 din 07.06.2024)</i></p>	<p>„[...]comunică despre necesitatea timpului suplimentar în vederea prezentării poziției consolidate a instituției. În acest sens, răspunsul final urmează a fi prezentat ulterior, în termeni proximi.”</p>	<p>S-a luat act</p>
		<p>„Cu referință la noțiunea „agent economic care nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova”, aceasta urmează a fi exclusă în contextul în care sintagma respectivă a fost preluată în Codul fiscal nr.1163/1997 și art.4 din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, din uzanța generală și se utilizează în mai multe acte normative, fără a conține o explicare propriu-zisă a acesteia.”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În contextul atribuirii statutului de monopol fiscal, este esențial să se definească clar cine sunt agenții economici vizați. Noțiunea „agent economic care nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova” ajută la clarificarea și delimitarea entităților care pot fi considerate pentru statutul de monopol fiscal. Fără această definiție, ar putea apărea ambiguități în identificarea agenților economici eligibili.</p> <p>Totodată, excluderea acesteia ar putea duce la inconsistențe legislative și la dificultăți în aplicarea coerentă a legii fiscale, pe când menținerea noțiunii va asigura că regulamentul este în concordanță cu cadrul legal existent.</p> <p>Uzanța generală a unor termeni legali permite legislației să fie flexibilă și să se adapteze la diverse situații care apar în practică.</p> <p>Prin urmare, menținerea acestei noțiuni asigură că legislația poate acoperi o gamă largă de circumstanțe fără a necesita modificări frecvente și detaliate ale textului legal.</p>
		<p>„Suplimentar, menționăm că scopul de bază pentru instituirea unui monopol fiscal în conformitate cu prevederile art.36⁶ pct.1 din Legea nr.845/1992 cu privire</p>	<p>S-a luat act.</p>

		<p>la antreprenariat și întreprinderi este de obținere a veniturilor pentru stat.</p> <p>Astfel, având în vedere acest fapt, inclusiv prevederile art.30 alin. (1) lit. e) și cele indicate la pct.5 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, considerăm că nota informativă urmează să fie completată cu prevederi privind partea de venituri generate la bugetul de stat.”.</p>	
4.	<p>Consiliul Concurenței</p> <p><i>(nr. DJ-06/445 - 1007 din 03.07.2024)</i></p>	<p>„1. Conform alin. (5) al art. 10 din Legea concurenței nr. 183/2012, întreprinderea investită cu drepturi exclusive, se prezumă a fi drept întreprindere cu poziție dominantă pe piața relevantă la care se referă aceste drepturi.</p> <p>Respectiv, întreprinderile SA „Energocon” și ÎS „Moldelectrica” prin consolidarea poziției lor pe piață și obținerea poziției dominante și pe piața la care se referă drepturile exclusive acordate, urmează a avea o responsabilitate specială de a acționa pe piață, asigurând egalitatea de tratament și condiții egale la prestații echivalente pentru partenerii săi comerciali-întreprinderile ce activează pe piața din amonte și din aval.”.</p>	S-a luat act.
		<p>„2. În partea ce ține de propunerea de atribuire a statutului de monopol fiscal ÎS „Moldelectrica”, pentru achiziția serviciilor de echilibrare de la MGRES și a energiei electrice de echilibrare a sistemului electroenergetic național, conform art. 30 alin. (5) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, ÎS „Moldelectrica” este deja întreprinderea responsabilă pentru echilibrarea sistemului electroenergetic, iar atribuirea statutului de monopol fiscal printr-un act normativ secundar nu va putea majora și nu va putea reduce din obligațiile pe care le are în calitate de operator al sistemului de transport, prevăzută deja de lege. Astfel, Plenul Consiliului Concurenței nu susține atribuirea</p>	S-a luat act.

		statutului de monopol fiscal întreprinderii ÎS „Moldelectrica” până la data de 31 decembrie 2025.”.	
		„3. Ținând cont de atribuțiile ANRE de reglementare și monitorizare a activității din sectorul electroenergetic, precum și de opinia exprimată prin scrisoarea nr. 03-03/2300 din 02.05.2024 de susținere a atribuirii statutului de monopol fiscal întreprinderii SA „Energocom”, Plenul Consiliului Concurenței susține propunerea de atribuire a statutului de monopol fiscal întreprinderii SA „Energocom” până la data de 31 decembrie 2025.”.	S-a luat act.
		„4. La pct. 1 din proiectul de hotărâre se stabilește că, statutul de monopol fiscal pentru întreprinderea SA „Energocom” și ÎS „Moldelectrica se atribuie pentru perioada de până la 31 decembrie 2025, cu posibilitatea prelungirii acestui drept pentru un nou termen. Însă, pct. 26 din Regulamentul anexă la proiect prevede că, mecanismul de monopol se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentului Regulament și se aplică până la data de 31 decembrie 2025, fără a se prevedea posibilitatea de prelungire acestui drept. Astfel, se constată că, normele punctelor vizate vin în contradicție. Astfel, pct. 1 din proiectul de hotărâre va asigura atribuirea pentru o perioadă nedeterminată de timp a statutului de monopol fiscal pentru întreprinderi întrucât este stabilit necondiționat posibilitatea prelungirii acestui drept pentru un nou termen. Prelungirea acestuia fără o analiză și o evaluare preliminară a organului abilitat, referitor la realizarea/nerealizarea performanțelor și obiectivelor stabilite pentru întreprinderea desemnată, precum și fără o analiză care ar justifica necesitatea menținerii monopolului fiscal pe piața dată, comportă riscuri concurențiale și ar putea astfel avantaja neîntemeiat activitatea economică a întreprinderilor date. Respectiv, propunem excluderea	Se acceptă. Textul din proiectul de Hotărâre a fost armonizat cu textul Regulamentului la proiectul de hotărâre.

		textului: „cu posibilitatea prelungirii acestui drept pentru un nou termen” de la pct. 1 din proiectul de hotărâre.”.	
		<p>„5. Totodată, atragem atenția asupra necesității completării pct. 9 din proiectul de regulament, în sensul ca întreprinderea cu statut de monopol fiscal va ține evidența contabilă separată a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare activitate economică atribuită cu statut de monopol fiscal. Acest fapt va asigura o previzibilitate și transparență a acestor activități atribuite cu statut de monopol fiscal, și va putea fi evitată subvenționarea încrucișată a altor activități economice desfășurate de întreprinderi pe piețele deschise concurenței. Or, subvenționarea încrucișată poate fi exclusă prin garantarea faptului că întreprinderea nu desfășoară nici o altă activitate economică sau – în cazul în care desfășoară alte activități economice – prin ținerea evidenței contabile separate, alocarea costurilor și veniturilor într-un mod transparent și garantarea faptului că activitățile atribuite cu statut de monopol nu favorizează alte activități pe care le desfășoară întreprinderea pe piețele deschise concurenței.”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reglementările existente, cum ar fi Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 și Codul fiscal nr. 1163/1997, oferă un cadru solid pentru gestionarea contabilității și raportării financiare a tuturor întreprinderilor, impunând deja standarde stricte de transparență și acuratețe în raportarea financiară. Autoritățile de reglementare, cum ar fi Consiliul Concurenței și Serviciul Fiscal de Stat, au competența de a monitoriza și de a controla activitățile economice ale întreprinderilor. Mecanismele existente sunt suficient de robuste pentru a detecta și sancționa eventualele abateri, fără a fi necesare cerințe suplimentare privind evidența contabilă separată.</p> <p>Implementarea unei evidențe contabile separate pentru fiecare activitate economică atribuită cu statut de monopol fiscal ar aduce costuri administrative suplimentare și ar adăuga complexitate în gestionarea contabilității. Acest lucru ar putea fi considerat disproporționat în raport cu beneficiile suplimentare, având în vedere că reglementările existente acoperă deja cerințele de transparență și raportare.</p>
		<p>„6. Întru asigurarea controlului activităților atribuite prin statutul de monopol fiscal SA „Energocom” și ÎS „Moldelectrica” se consideră necesar de completat proiectul de hotărâre cu norme care să prevadă: indicatorii de performanță pentru întreprinderea desemnată conform domeniului de activitate propus în proiect și</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Intenția de a asigura controlul activităților prin stabilirea unor indicatori de performanță și proporția veniturilor defalcate este laudabilă, totuși implementarea acestor norme ar putea</p>

		<p>cuantumul/proporția concretă a veniturilor sau profitului care urmează a fi defalcat la bugetul de stat etc.”.</p>	<p>avea efecte adverse semnificative. În special, stabilirea unor indicatori de performanță rigizi și unor proporții fixe de venituri defalcate ar putea limita flexibilitatea managerială a întreprinderilor S.A. Energocom” și Î.S. „Moldelectrica”. Astfel, aceste companii se confruntă cu fluctuații constante în cererea și oferta de energie, precum și cu variații în prețurile pieței. Prin urmare, este esențial ca managementul să aibă capacitatea de a reacționa rapid și eficient la schimbările din piață fără a fi constrânse de reguli stricte care pot deveni anacronice sau neadapate contextului economic în schimbare.</p> <p>Mai mult, impunerea unor proporții fixe de venituri sau profituri defalcate ar putea descuraja investițiile pe termen lung în infrastructură și inovație. Companiile ar putea fi nevoite să prioritizeze maximizarea veniturilor pe termen scurt pentru a satisface cerințele impuse, în detrimentul dezvoltării durabile și a modernizării sistemului energetic, care sunt esențiale pentru securitatea energetică a țării.</p> <p>Prin urmare, în locul unor norme rigide, ar fi mai eficient să se adopte un cadru de reglementare flexibil, care să permită ajustarea indicatorilor de performanță și a proporțiilor de venituri defalcate în funcție de contextul economic și de evoluția pieței. Acest lucru ar asigura atât controlul necesar, cât și flexibilitatea necesară pentru a stimula creșterea și dezvoltarea sustenabilă a acestor întreprinderi.</p>
--	--	---	--

		<p>„7. Suplimentar, învedereăm despre faptul că, art. 2 din Legea concurenței nr. 183/2012 nu definește noțiunea de monopol fiscal, ci sfera de aplicare a normelor Legii concurenței și excepțiile care nu cad sub incidența Legii concurenței. Respectiv, menționăm despre necesitatea substituirii textului „la art. 2 din Legea concurenței” de la pct. 3 din proiectul de regulament, cu textul „la art. 4 din Legea concurenței”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>5.</p>	<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(nr. 21/1-2885 din 29.05.2024)</i></p>	<p>„În esență, proiectul de hotărâre prevede atribuirea statutului de monopol fiscal pentru SA „Energocom” și ÎS „Moldelectrica” până la data de 31.12.2025, cu posibilitatea prelungirii acestui drept, totodată autorul reglementând inclusiv modul de funcționare a monopolului fiscal atribuit acestor entități.</p> <p>Intervenția normativă vizată este fundamentată de decizia luată de Comisia Națională pentru Monopol Fiscal, care activează conform prevederilor Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.916/2022. Respectiv, având în vedere că relațiile ce fac obiect al proiectului, sunt în legătură cu antreprenoriatul, domeniu aflat în sfera de competență a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și faptul că profilul genului de activitate desfășurat de SA „Energocom” și ÎS „Moldelectrica” ține de domeniul securității și eficienței energetice, considerăm că asupra oportunității promovării proiectului se poate expune Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și Ministerul Energiei.”.</p>	<p>S-a luat act.</p>

		<p>„Totodată, înaintăm următoarele propuneri care pot îmbunătăți calitatea proiectului de act normativ, și anume:</p> <p>1. În clauza de adoptare a proiectului, se vor indica actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emite sau se aprobă proiectul de act al Guvernului. Respectiv, se va revedea necesitatea menținerii referinței la art.2 alin. (3) din Legea concurenței nr.183/2012.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>„În partea ce se referă la decizia Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, o apreciem ca un act important al acestui organ, dar care urmează a fi reflectat în Nota informativă, deoarece Nota informativă permite identificarea voinței autorității publice care a elaborat, aprobat sau emis actul normativ. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova.</p> <p>Mai mult ca atât, remarcăm ca fiind necesară particularizarea deciziei Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, cu dată și număr, pentru a produce efectele juridice aferente actului și a fi constatat momentul de când acesta produce consecințe juridice, or, la materialele dosarului normativ este atașat doar Extrasul nr.1 din Procesul-Verbal al ședinței Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal din 15.05.2024.</p> <p>Subsecvent, prin prisma faptului că „completările” se realizează în exercițiul „modificării” actului normativ, potrivit art.62 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative recomandăm excluderea cuvintelor „și completările”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Reflectarea deciziei în Nota informativă este esențială pentru a asigura claritatea și transparența actului normativ, respectiv Nota a fost ajustată.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Cu referire la particularizarea Deciziei Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, relevăm că în Hotărârea Guvernului nr. 916/2022 cu privire la Comisia Națională pentru Monopol Fiscal, nu este prevăzut un model de Decizie a Comisiei, ceea ce permite flexibilitate în modul în care sunt documentate deciziile.</p> <p>Astfel, în absența unei cerințe legale stricte pentru un format al Deciziei, utilizarea extrasului din procesul-verbal este perfect acceptabilă și legală.</p> <p>Totodată, conform legislației și practicilor administrative procesul-verbal este recunoscut ca un document oficial și legal care certifică acțiunile și deciziile luate. Prin urmare, Extrasul din procesul-verbal, care conține Deciziile</p>

			Comisiei, are același caracter și poate fi considerat suficient pentru a reflecta voința membrilor Comisiei, conținând deja toate detaliile relevante ale deciziilor luate, inclusiv data și numărul ședinței, ceea ce asigură identificarea clară a momentului și contextul în care deciziile au fost luate.
		„2. La pct.1 din proiect, se va concretiza termenul ce poate interveni în cazul prelungirii statutului de monopol fiscal pentru entitățile vizate prin proiect, după data de 31.12.2025, în conformitate cu prevederile art.73 alin.(2) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative (Actul normativ sau unele dispoziții ale acestuia pot avea aplicare temporară. În acest caz, în actul normativ se indică termenul de aplicare ori evenimentul la survenirea căruia actul normativ sau unele dispoziții își încetează acțiune).”.	Se acceptă.
Expertizare			
6.	Ministerul Justiției <i>(nr. 04/1-5233 din 06.06.2024)</i>	„La proiectul hotărârii: Denumirea proiectului se propune a fi completată cu cuvintele „pe piața energiei electrice din Republica Moldova”, întru asigurarea clarității obiectului de reglementare a actului normativ.”.	Se acceptă.
		„În clauza de adoptare: - se va indica doar temeiul juridic concret pentru adoptarea actului normativ, referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare a actului normativ elaborat (nu constituie temei juridic pentru obiectul de reglementare al proiectului), nu se vor indica în clauza de adoptare. Mai mult, în conformitate cu art. 102 din Constituția Republicii	Se acceptă. Textul a fost modificat.

	<p>Moldova, Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. Astfel, referința la decizia Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal se va exclude din clauza de adoptare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - textul „prevederilor art. 36⁷ alin. (3)” se va substitui cu textul „art. 36⁷ pct. 3”, - sursa publicării Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi se va expune după cum urmează: „(Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33)”; - din sintagma „modificările și completările ulterioare” se vor exclude cuvintele „și completările”. În conformitate cu art. 62 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare –Legea nr. 100/2017), modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Prin urmare, nu este necesară referința la completare, deoarece modificările includ și completări.” 	
	<p>„La pct. 1, cuvintele „cu posibilitatea prelungirii acestui drept pentru un nou termen” este neclar, întrucât în punctul citat nu este stabilit un anumit termen, ci indicarea unei date fixe până când „S.A. „Energocom” și Î.S. „ Moldelectrica” vor deține statutul de monopol fiscal pe piața energiei electrice din Republica Moldova.”.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost modificat.</p>
	<p>” La pct. 4, referitor la stabilirea datei intrării în vigoare a actului normativ semnalăm că, potrivit art. 56 alin. (3) al Legii nr. 100/2017, intrarea în vigoare a actelor normative</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>poate fi stabilită pentru o altă dată, decât peste o lună de la data publicării, doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. În acest context, atragem atenția că, în nota informativă urmează să se justifice, prin argumente concludente, că prevederile actului normativ prezentat întrunesc condițiile art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017.”.</p>	
		<p>„La anexa proiectului (Regulamentul de funcționare a monopolului fiscal atribuit S.A. „Energocon” și Î.S. „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova):</p> <p>Textul introductiv din proiectul Regulamentului se propune a fi exclus, întrucât scopul proiectului se include în nota informativă și nu în proiectul propriu-zis.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>„La pct. 1, cuvintele „Prezentul Regulament” recomandăm a fi substituite cu expunerea denumirii depline a regulamentului, urmată de formula „(în continuare – Regulament)”.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>„În pct. 2: - cuvintele „întreprinderile beneficiare de statutul de monopol fiscal” se propun a fi substituite cu textul „S.A. „Energocon” și Î.S. „ Moldelectrica” (în continuare - întreprinderile cu statut de monopol fiscal)” - norma se va completa cu textul „(în continuare – Regulile pieței energiei electrice)”, iar din dispozițiile pct. 4, textul</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>„, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrației al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020 (în continuare – Regulile pieței energiei electrice)” se va exclude.”.</p>	
	<p>„La pct. 3: - cu referire la termenul „monopol fiscal” se atestă că în art. 2 al Legii concurenței nr. 183/2012 nu este prevăzut expres definiția termenului dat; - cu referire la definiția termenilor „preț de achiziție a energiei electrice” și „preț vânzare a energiei electrice” cuvintele „documentele primare” se vor detalia, deoarece nu este clar la ce documente se face referire; - diviziunile punctului se vor numerota în corespundere cu art. 52 alin. (3) al Legii nr. 100/2017. De asemenea, diviziunile pct. 6 și 10 se vor numerota prin subpuncte, însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, în corespundere cu articolul citat.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>” Norma pct. 5 se propune a fi prevăzută printre primele dispoziții ale capitolului I.</p> <p>La pct. 7, cuvântul „obține” se va substitui cu cuvântul „deține”, iar după cuvintele „Nomenclatorul actelor permise” se va completa cu cuvintele „eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător”.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost ajustat.</p>
	<p>„La pct. 8, cuvintele „principiului independenței și separării activității” sugerăm a fi revăzute, deoarece nu este clar la ce activitate se face referire.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>„Pct. 3 este inutil și se va exclude, deoarece reproduce regula generală statuată în art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, care prevede că actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.</p>	<p>Se acceptă. Punctul a fost eliminat.</p>
		<p>„La pct. 11, textul „în cazul în care cauzele care au dus la necesitatea atribuirii monopolului fiscal au fost elucidate iar asigurarea securității energetice a Republicii Moldova nu mai necesită monopol fiscal și/sau întreprinderile cu statut de monopol fiscal realizează acțiuni care nu corespund scopului și statutului de monopol fiscal” considerăm necesar a fi corelat cu dispozițiile art. 36⁸ lit. f) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>”La pct. 12, cuvântul „Întreprinderile” se va substitui cu cuvintele „Întreprinderile cu statut de monopol fiscal”, întru utilizarea unei terminologii constante (observație valabilă pentru tot textul proiectului, cu referire la utilizarea unei terminologii uniforme).”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>”La pct. 18, cuvintele „din prezentul Regulament” se vor exclude, în vederea respectării art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>”La pct. 19, aspectul privind competența organelor de conducere ale S.A. „Energoacom” de a calcula și aproba prețul de vânzare a energiei electrice, se va revedea prin</p>	<p>S-a luat act. Este de menționat că, potrivit pct. 33 lit. c) din Statutul Societății care se referă la atribuțiile Consiliului, și anume că:</p>

		<p>prisma atribuțiilor funcționale stabilite în statutul societății pe acțiuni respective.”.</p>	<p><i>„Ultimul decide în unanimitate privind încheierea tranzacțiilor de proporții ale căror obiect îl constituie bunuri în valoare de peste 25% și nu mai mult de 50% din activele Societății potrivit ultimelor situații financiare, până la luarea deciziei de încheiere a acestei tranzacții și a tranzacțiilor cu conflict de interese ce nu depășește 10% din valoarea activelor societății conform ultimelor situații financiare”.</i></p>
		<p>„În pct. 25, din sintagma „legislației în vigoare” cuvintele „în vigoare” se vor exclude, ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>”Cu referire la nota informativă, se va asigura că aceasta cuprinde informații referitoare la S.A. „Energocom” și Î.S. „ Moldelectrica” în partea ce vizează întrunirea condițiilor specificate la art. 36⁷ punctele 1 și 2 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, întru atribuirea statutului de monopol fiscal pe piața energiei electrice din Republica Moldova.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>”Norma pct. 26 este inutilă, ținând cont că aceasta derivă din dispozițiile pct. 1 și 4 din proiectul hotărârii, motiv pentru care se va exclude.</p> <p>La pct. 27: - dispoziția este necesar a fi prevăzută în textul proiectului de hotărâre și nu în proiectul Regulamentului; - cuvintele „contractele încheiate”</p>	

		urmează a fi completate cu obiectul de reglementare a contractelor; - cuvintele „mecanismului de monopol fiscal” se vor substitui cu cuvintele „a prezentei hotărâri”.”.	
7.	Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/9248 din 05.06.2024)	<p>„Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p> <p>Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.</p> <p>Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.”</p>	S-a luat act
Avizare și consultare publică repetată			
8.	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică ANRE	„Prin prezenta, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare — Agenția), informează că a examinat adresarea Ministerului Dezvoltării Economice și	S-a luat act

	<i>(nr. 03-03/3946 din 07.08.2024)</i>	Digitalizării privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre a Guvernului privind atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova (număr unic 447/MDED/2024), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (în continuare — MDED), și comunică ca a expus poziția sa în scrisoarea cu nr. 03-03/2300 din 02.05.2024 adresată MDED. Referitor la avizarea repetată a proiectului de hotărâre menționat, în limita competențelor funcționale Agenția comunică despre lipsa propunerilor suplimentare la proiectul dat.”.	
9.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(nr. 21/4011 din 31.07.2024)</i>	„Ca urmare a examinării repetate a proiectului de hotărâre a Guvernului privind atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova (număr unic 447/MDED/2024), în limitele competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului definitiv.”.	S-a luat act
10.	Ministerul Energiei <i>(nr. 07-2116 din 08.08.2024)</i>	„În vederea asigurării unui proces participativ de consultare publică a proiectului de Hotărâre, precum și asigurarea unei transparențe în procesul decizional, Ministerul Energiei, prin demersul nr. 07-2039 din 01 august 2024 a solicitat opinia părților interesate din domeniul energiei electrice. În acest context, concluzionând opiniile expuse de participanții interesați ai pieței energiei electrice (opiniile se anexează), Ministerul comunică despre susținerea proiectului în versiunea propusă de autor, considerând următoarele argumente. La etapa de avizare inițială, proiectul de Hotărâre de Guvern	S-a luat act

privind atribuirea statutului de monopol fiscal Societății pe Acțiuni „Energocom” și Întreprinderii de Stat „Moldelectrica”, a fost consultat și îmbunătățit cu suportul Secretariatului Comunității Energetice (opinia se anexează), pentru a se asigura compatibilitatea acestuia cu prevederile cadrului legislativ european. În acest context, pentru a impulsiona activitatea participanților pe piața nereglementată a energiei electrice, Ministerul Energiei susține propunerea ca energia electrică achiziționată de către SA „Energocom” în baza mecanismului de monopol fiscal să fie vândută către participanții pieței energiei electrice prin participarea în cadrul licitațiilor organizate de către furnizorii de energie electrică la prețuri reglementate și operatorii de sistem, respectând prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020, precum și către alți participanți la piața energiei electrice prin organizarea de către SA „Energocom” a licitațiilor privind vânzarea energiei electrice. Totodată, pentru asigurarea transparenței în procesul de participare/organizare a licitațiilor de către SA „Energocom”, se consideră necesar ca termenii, condițiile de participare/organizare a licitațiilor, precum și prețurile de vânzare a energiei electrice să fie în conformitate cu o procedura aprobată prin decizia organelor de conducere ale SA „Energocom” după cum este menționat la pct. 17-19. În contextul celor menționate, Ministerul Energiei susține aprobarea proiectului de Hotărâre în varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, reiterând asupra faptul că acesta reprezintă un instrument de

		<p>intervenție a statului pentru soluționarea unor probleme legate de aprovizionarea cu energie electrică în condiții de fiabilitate și la prețuri cât mai mici pentru consumatorii finali, totodată fiind asigurată și funcționalitatea sistemului electroenergetic prin menținerea echilibrului între consum și capacitatea de generare.”.</p>	
11.	<p>Ministerul Finanțelor <i>(nr. 15/4-06/103 din 06.08.2024)</i></p>	<p>„Reiterăm necesitatea excluderii din punctul 4 a noțiunii „agent economic care nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova”, dat fiind faptul că sintagma respectivă a fost preluată, în Codul fiscal nr.1163/1997 și art.4 din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, din uzanța generală și se utilizează în mai multe acte normative, fără a conține o explicare propriu-zisă a acesteia.”.</p>	Se acceptă
		<p>„Punctul 8 după cuvintele „legislației fiscale” se completează cu textul „și vamale”.”.</p>	Se acceptă
		<p>„La punctul 10 din Regulament, considerăm necesar stabilirea unei forme tipizate a Rapoartelor semestriale și anuale pe care urmează să le completeze întreprinderea la raportarea activității de monopol, cu mențiunea autorității care va fi responsabilă de elaborarea modelului și instrucțiunii de completare.”.</p>	<p>Nu se acceptă Conform pct. 5 subpct. 5 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 916/2022, Comisia monitorizează și evaluează anual sectorul economic în care activează întreprinderea sau grupul de întreprinderi pentru care a fost atribuit statutul de monopol fiscal și prezintă un raport Guvernului, respectiv forma de raportare va fi convenită în conclucrare dintre entități și Comisie.</p>
12.	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>„Conceptual, Consiliul Concurenței informează că nu susține propunerea de atribuire a statutului de monopol fiscal ÎS „Moldelectrica”, deoarece această propunere nu este argumentată.</p>	<p>Nu se acceptă, Cu referire la subiectul privind necesitatea atribuirii statutului de monopol fiscal către</p>

	<p>(nr. DJ-06/539 – 1213 din 08.08.2024)</p>	<p>Este necesar de atenționat că neargumentat legal, obiecția cu privire la necesitatea completării pct. 9 din proiectul de regulament astfel încât întreprinderea cu statut de monopol fiscal va ține evidența contabilă separată a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare activitate economică atribuită cu statut de monopol fiscal nu au fost luată în considerare, inclusiv a fost greșit constatat și atribuit Consiliului Concurenței statut de organ de reglementare, de rând cu Serviciul Fiscal de Stat, or argumentul invocat în sinteza obiecțiilor nu poate fi reținut ca motivat.”. „Cerința de ținere a evidenței contabile separate este stabilită la art. 5 alin. (4) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 și la nivelul Uniunii Europene prin pct. 212 din Comunicarea</p>	<p>ÎS „Moldelectrica” pentru achiziționarea serviciilor de echilibrare a sistemului electroenergetic și pentru achizițiile de energie electrică, este de menționat că Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan (MGRES) din punct de vedere tehnic, este singurul participant la piață care poate să presteze servicii de echilibrare.</p> <p>Totodată este de menționat că, până la moment de către MGRES nu a fost dat curs solicitărilor ÎS „Moldelectrica” privind încheierea unui contract de prestare a serviciilor de echilibrare, astfel că pentru a menține echilibrul în sectorul electroenergetic, operatorul sistemului de transport, în calitate de operator al pieței energiei electrice de echilibrare este pus în situația să utilizeze platformele europene privind achiziționarea energiei electrice de echilibrare.</p> <p>Nu se acceptă, Conform prevederilor art. 89 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, întreprinderile electroenergetice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, întocmesc, supun auditului și publică situațiile lor financiare anuale în conformitate cu termenele și condițiile prevăzute în legislație, precum și în conformitate cu standardele de contabilitate. Totodată, întreprinderile electroenergetice sânt obligate să țină contabilitate separată pentru alte activități ce țin de sectorul electroenergetic. Suplimentar, auditul situațiilor financiare ale întreprinderilor electroenergetice se efectuează cu respectarea condițiilor stabilite în Legea</p>
--	--	---	--

		<p>Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la art. 107 alin. (7) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și acest fapt ar putea preveni nemijlocit subvenționarea încrucișată și neadmiterea abuzului de poziție dominantă, precum riscul ca și măsurile acordate de stat acestor întreprinderi să nu cadă sub incidența Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.</p> <p>Prin urmare, autoritatea de concurență reiterează despre necesitatea imperioasă a completării proiectului cu respectivele propuneri având în vedere că, acest fapt va asigura o previzibilitate și transparență a activităților atribuite cu statut de monopol fiscal și va putea fi astfel evitată subvenționarea încrucișată a altor activități economice desfășurate de întreprinderi pe piețele deschise concurenței.</p> <p>Or, subvenționarea încrucișată poate fi exclusă prin garantarea că întreprinderea nu desfășoară nici o altă activitate economică sau – în cazul în care desfășoară alte activități economice – prin ținerea evidenței contabile separate, alocarea costurilor și veniturilor într-un mod transparent și garantarea că activitățile atribuite cu statut de monopol nu favorizează alte activități pe care le desfășoară întreprinderea pe piețele deschise concurenței.”.</p>	<p>nr. 61-XVI din 16 martie 2007 privind activitatea de audit și în standardele internaționale de audit și trebuie să specifice, suplimentar, dacă sânt respectate obligațiile de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate, stabilite la alin. (2)–(4) din prezentul articol.</p> <p>În același context, conform prevederilor art. 7 alin. (2), autoritatea de reglementare este investită cu atribuții privind asigurarea excluderii subvențiilor încrucișate.</p> <p>Mai mult ca atât, având în vedere că activitatea pentru care urmează a fi atribuit statutul de monopol fiscal urmează a fi realizate pe piața angro de energie electrică, în Legea nr. 107/2016 au fost introduse prevederi privind excluderea manipulărilor pe piața energiei electrice, prevederi care transpun prevederile Regulamentului UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie.</p>
		<p>„Nu a fost luată în considerare nici propunerea de a completa proiectul de hotărâre cu norme care să prevadă: indicatorii de performanță pentru întreprinderea desemnată conform domeniului de activitate propus în proiect și cuantumul/proporția concretă a veniturilor sau profitului care urmează a fi defalcat la bugetul de stat etc. pentru asigurarea controlului activităților atribuite prin statutul de</p>	<p>Nu se acceptă,</p> <p>Având în vedere că statutul de monopol fiscal se atribuie doar persoanei juridice cu capital integral sau majoritar de stat, Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și municipală prevăd modalitatea de defalcare către bugetul de stat a dividendelor.</p>

		<p>monopol fiscal SA „Energocom” și ÎS „Moldelectrica”. Respectiv, Consiliul Concurenței își reiterează poziția privind necesitatea stabilirii acestor indicatorilor expres în regulament.”.</p>	<p>Suplimentar este de menționat că Hotărârea Guvernului nr. 110/2011 cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat prevede cuantumul privind distribuirea, pentru plata dividendelor, a unei părți a profitului net obținut.</p>
		<p>„Consiliul Concurenței își menține poziția asupra necesității substituirii la pct. 4 (anterior pct. 3), din proiectul de regulament a textului: „la art. 2 din Legea concurenței” cu textul „la art. 4 din Legea concurenței”, or modificările respective nu au fost operate în nemijlocit textul proiectului, deși în sinteza obiecțiilor și propunerilor, recomandarea Consiliului Concurenței a fost acceptată.”.</p>	<p>Se acceptă</p>
Expertizare			
13.	<p>Ministerul Justiției</p> <p>(nr. 04/1-5233 din 06.06.2024)</p>	<p>„În pct. 3 din proiectul hotărârii considerăm necesar a fi revăzute cuvintele „se realizează conform regulilor generale” întru asigurarea clarității și previzibilității normei.”.</p>	<p>Se acceptă,</p> <p>Textul a fost completat cu textul „conform prevederilor Regulilor pieței energiei electrice aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020”</p>
		<p>„La proiectul Regulamentului de funcționare a monopolului fiscal atribuit S.A. „Energocom” și Î.S. „Moldelectrica” pe piața energiei electrice din Republica Moldova: Cu titlu de remarcă generală, referitor la numerotarea diviziunilor cuprinse în puncte, menționăm că potrivit modificărilor recente operate inclusiv în art. 52 alin. (3) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care au intrat în vigoare la 5 iulie 2024 (a se vedea Legea nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative</p>	<p>Se acceptă</p>

		(procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative), acestea se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. Spre exemplificare, diviziunile pct. 6 însemnate prin lit. a) și b) se vor numerota prin 6.1. și 6.2. (observația este valabilă în tot textul proiectului).”.	
		„La pct. 15, textul „ , aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020” se va exclude, ținând cont de prescurtarea prevăzută în pct. 3, în partea ce ține de referința la Regulile pieței energiei electrice.”.	Se acceptă
		„Din pct. 25, textul „Pentru contractele încheiate până la data intrării în vigoare a statutului de monopol fiscal pentru întreprinderile menționate, executarea obligațiilor contractuale se realizează conform regulilor generale” se va exclude, având în vedere că norma citată este prevăzută în pct. 3 din proiectul hotărârii.”.	Se acceptă
14.	Centrul Național Anticorupție <i>(nr. 06/2/12827 din 02.08.2024)</i>	„Pct.2 2. Statutul de monopol fiscal este atribuit întreprinderilor S.A. „Energocom” și Î.S. Moldelectrica” în scopul asigurării securității energetice a Republicii Moldova, prevenirii unor situații de instabilitate pe piața energiei electrice, caracterizate de lipsa unor oferte competitive privind achiziția energiei electrice la un preț accesibil, inclusiv și după reluarea achizițiilor de energie electrică în baza procedurii de procurare a energiei electrice prevăzute de Regulile pieței energiei electrice, bazate pe organizarea licitațiilor. Obiecții: Conform pct.8 al Rezoluției (97) 24 a Comitetului de Miniștri privind cele 20 de principii directe pentru lupta împotriva corupției: "8. vor asigura ca legislația fiscală și autoritățile responsabile de	

implementarea acesteia să contribuie la combaterea corupției într-un mod cât mai eficient și coordonat, în special prin neacordarea facilităților fiscale, prin legi sau practici administrative, care ar putea fi utilizate pentru extragerea de mită și alte avantaje neloiale și contravenționale;" Art.9 din Constituția Republicii Moldova stabilește Principiile fundamentale privind proprietatea, iar la alin.(3) este prevăzut că piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei. Totodată, art.126 alin.(1)-(2) din Constituția Republicii Moldova prevede că: "Articolul 126 Economia (1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. (2) Statul trebuie să asigure: [...] b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;" Subevent, se accentuează faptul că potrivit prevederilor art.366 alin.(1) al Legii nr. 845/1992: Statutul de monopol fiscal se atribuie unei întreprinderi sau unui grup de întreprinderi pentru a desfășura în exclusivitate o activitate economică aferentă unor bunuri, servicii, unui grup de bunuri sau grup de servicii în scopul obținerii veniturilor pentru stat. În context, se remarcă lipsa unor obligații corespondente speciale imputabile titularilor statutului de monopol fiscal în sensul " obținerii veniturilor pentru stat.", fapt care va rezuma exercitarea monopolului la condițiile obligațiilor legale ce subzistă reprezentantului statului, privind i) promovarea prin intermediul adunării generale a acționarilor și adoptării deciziei privind distribuirea, pentru plata dividendelor, a unei părți a

profitului net obținut, în proporție nu mai mică de 50 la sută din valoarea totală a acestuia, iar pentru societățile pe acțiuni incluse în Lista bunurilor nepasibile de privatizare – anexă la Legea nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deestatizarea proprietății publice, nu mai mică de 25 la sută; ii) consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat, adoptarea deciziilor cu privire la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut în proporție nu mai mică de 50 la sută din valoarea totală a acestuia, iar pentru întreprinderile de stat incluse în Lista bunurilor nepasibile de privatizare – nu mai mică de 25 la sută. Reglementarea lacunară a aspectelor prenotate denotă neîntrunirea exigențelor vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și denaturează esența și logica vizată de autor în contextul reglementării instituției monopolului fiscal și nu contribuie la realizarea finalității scontate a art.366 alin.(1) al Legii nr. 845/1992.

Recomandări: Excluderea expresiei ”,caracterizate de lipsa unor oferte competitive privind achiziția energiei electrice la un preț accesibil,” din context. Apreciind prin prisma exigențelor vizate de prevederile pct.30 subpct.3) al HG nr.916/2022, se recomandă completarea prevederilor proiectului cu prevederi ce vizează la maxim realizarea scopului stabilit de prevederile art.366 alin.(1) al Legii nr. 845/1992 citate supra.

Nu se acceptă

Considerând scopul urmărit al atribuirii monopolului fiscal, acesta va reprezenta un instrument viabil prin care statul, poate monitoriza și interveni în procesul de aprovizionare cu energie electrică pentru a asigura securitatea energetică a statului cu o tranziție spre mecanisme de piață veritabile. Totodată, atribuirea monopolului fiscal pe piața energiei electrice va asigura disponibilitatea de instrumente pentru o intervenție promptă și în timp util pentru soluționarea problemelor legate de aprovizionarea cu energie electrică în condiții de fiabilitate și la prețuri cât mai mici

			<p>pentru consumatorii finali, inclusiv va fi asigurată funcționalitatea sistemului electroenergetic prin menținerea echilibrului între consum și capacitatea de generare.</p> <p>Cu referire la completarea proiectului de Regulament, având în vedere exigențele expuse și art.36⁶ alin.(1) al Legii nr. 845/1992, considerăm că acesta cuprinde prevederi referitoare la perioada pentru care se atribuie statutul de monopol fiscal, genurile de activitate pentru care se atribuie statutul de monopol fiscal, drepturile și obligațiile întreprinderii sau ale grupului de întreprinderi cu statut de monopol fiscal și modul de realizare a acestora; consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor aferente.</p> <p>Suplimentar, este de menționat că, cadrul normativ din sectorul energetic este supus consultărilor cu Secretariatul Comunității Energetice în partea ce ține de compatibilitatea cu principiile cadrului normativ european. Prin urmare, cu suportul Ministerului Energiei, proiectul a fost consultat corespunzător cu Secretariatul Comunității Energetice.</p>
15.		<p>„Pct.7 7. Statutul de monopol fiscal nu scutește întreprinderile de obligația de a obține actele permise corespunzătoare, stabilite în Nomenclatorul actelor permise, prevăzut în anexa nr.1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, corelate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 815/2005 cu privire la regularizarea traficului de mărfuri și servicii ce constituie obiectul activității de comerț exterior a agenților economici din regiunea</p>	

transnistreană, precum și furnizarea de către aceștia a rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

Obiecții: În conformitate cu art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 3 alin.(4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. Textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Subsecvent, potrivit art.4 alin.(3) al Legii 160/22.07.2011 Lege privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător: Articolul 4. Dispoziții generale privind actele permissive [...] (3) Un act permisiv poate fi invocat și/sau aplicat doar după includerea sa în Nomenclatorul actelor permissive și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice. În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudența Curții Constituționale, reținem faptul că actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71). Prin urmare, apreciind prin prisma cadrului normativ citat supra, se atenționează asupra faptului că aprobarea pct.7 al

proiectului în redacția propusă, excede limitele competenței de reglementare ale 5 Executivului instituite de cadrul normativ primar, accentuând riscurile specifice corupției regulatorii. Carența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor de reglementare materială și procedurală vizate de prevederile art.3 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și art.14 alin.(1)-(2) al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006, după cum urmează: Articolul 3. Principiile activității de legiferare (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia. Articolul 14. Reglementarea materială și procedurală (1) Normele materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii, precum și de control asupra afacerii, se stabilesc prin legi. Carența prenotată, este accentuată de utilizarea cuvântului „corespunzătoare” care atribuie atribuie caracter ambiguu normei și poate determina interpretarea extensivă a acesteia și multiple riscuri de corupție aferente implementării normei. Aspectul prenotat, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislative vizate de art.54 alin.(1) lit.c) al Legii nr 100/2017 (“conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [..]”). Deficiențele în

	<p>speță, pot determina precondiții pentru admiterea incidentelor de integritate atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei (stabilirea și controlul respectării exigențelor prescrise de către agenții economici)/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, cât și nemijlocit agenții economici care desfășoară activități în domeniul vizat, care vor fi tentate, de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a interpreta norma într-o anumită manieră favorabilă agentului economic. Întru susținerea celor expuse supra, reținem concluziile Curții Constituționale din Hotărârea nr.26 din 27 septembrie 2016, după cum urmează: la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.</p> <p>Recomandări: Reconsiderarea referințelor la Hotărârea Guvernului nr. 815/2005 și substituirea cuvântului „corespunzătoare” cu cuvântul „prevăzute de”. Aspecte conexe au fost analizate de către CNA anterior (https://cna.md/report_view.php?l=ro&id=9667), în context fiind reiterată poziția expusă ante.”.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>16.</p>	<p>„Pct.10-11 10. Întreprinderile cu statut de monopol fiscal prezintă către Comisia Națională pentru Monopol Fiscal și Ministerul Energiei: a) Semestrial, nu mai târziu de 30 de zile lucrătoare de la încheierea semestrului pentru</p>	

care se efectuează raportarea, rapoartele semestriale privind activitatea în contextul statutului de monopol fiscal; b) Anual, până la data de 31 ianuarie, rapoartele anuale de impact asupra pieței energiei electrice din Republica Moldova, urmare a atribuirii statutului de monopol fiscal, pentru raportarea aferentă anului precedent. 11. Comisia Națională pentru Monopol Fiscal poate recomanda Guvernului retragerea statutului de monopol fiscal înainte de termen, în cazul în care se constată abateri de la normele specifice de reglementare a activității economice, stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal, sau în cazul suprimării circumstanțelor care au determinat constatarea necesității instituirii monopolului fiscal.

Obiecții: Primo, evidențiem faptul că prevederile pct.11 al proiectului citate supra, reiterează parțial aspecte vizate de pct.5 subpct.6) al HG nr.916/2022 : 5. În procesul de activitate, Comisia are următoarele atribuții: 6) propune Guvernului retragerea statutului de monopol fiscal întreprinderii sau grupului de întreprinderi în cazul în care se constată abateri de la normele specifice de reglementare a activității economice, stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal, sau în cazul suprimării circumstanțelor care au determinat constatarea necesității instituirii monopolului fiscal. În aceeași ordine de idei, conform prevederilor art.368 al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992: 1. Comisia Națională pentru Monopol Fiscal (în continuare – Comisie) este un organ colegial fără statut de persoană juridică, care se instituie de către Guvern și exercită următoarele atribuții: [...] f) propune Guvernului

retragerea statutului de monopol fiscal întreprinderii sau grupului de întreprinderi în cazul în care se constată abateri de la normele specifice de reglementare a activității economice, stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal, sau în cazul suprimării circumstanțelor care au determinat constatarea necesității instituirii monopolului fiscal. Astfel, se remarcă faptul că atât prevederile corespondente ale pct.5 subpct.6) al HG nr.916/2022, cât și prevederile cadrului normativ primar în temeiul căruia a fost elaborat proiectul, nu operează cu formule permissive de reglementare a activității agenților publici („este în drept”, „poate”). Carența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor vizate de art.3 alin.(1) lit.d) alin.(4) lit.a) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, după cum urmează: (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: [...] d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; Subecvent, reținem faptul că determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” constituie un tertip juridic și este o modalitate coruptibilă de determinare a limitei competenței entităților publice/agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agentului public care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă, iar neexercitarea prerogativei reglementate - condiționează

alienarea interesului public general al statului. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către subiectul prenotat, pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri funcționarul „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

7 Secundo, cu referire la utilizarea normei de trimitere „stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal”, evidențiem faptul că potrivit art.367 alin.(3) al Legii nr. 845/1992, Statutul de monopol fiscal este atribuit întreprinderii sau grupului de întreprinderi de către Guvern, la propunerea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal. Prevederile proiectului înaintat pentru expertiza anticorupție vizează prim-plan acordarea statutului prenotat și, urmînd logica expusă de art.367 alin.(3) al Legii nr. 845/1992 citat supra, trebuie să conțină normele specifice de reglementare a activității economice – care în context, constituie reper pentru evaluarea deținătorului de monopol și eventual aprobarea deciziei de retragere a statului. Lipsa unor exigențe care pot fi delimitate clar în context, poate determina obscuritatea procesului de evaluare și caracterul arbitrar al acestuia, condiționînd multiple riscuri de corupție aferente procesului în speță admise atît de către agenții publici, cîtși de către exponenții mediului privat, care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a facilita aprobarea unei decizii convenabile propriilor interese. În aceeași ordine de idei, se remarcă lipsa unor exigențe clare privind criteriile de raportare, fapt care nu asigură responsabilizarea

		<p>suficientă atât a raportorului, cât și a agentului public responsabil de examinarea/evaluarea raportului, constituind premise pentru evaluarea arbitrară/eventual tendențioasă.</p> <p>Recomandări: La pct.10 reglementarea exigențelor de raportare și indicilor ce urmează a fi reflectați în raport. La pct.11 substituirea cuvintelor „poate recomanda” cu cuvântul „propune”. Substituirea normei de trimitere „stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal”, cu referințe la exigențe concrete, nerealizarea/neîntrunirea cărora condiționează retragerea statutului.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu se acceptă propunerea pentru pct. 10, astfel că, conform pct. 5 subpct. 5 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 916/2022, Comisia monitorizează și evaluează anual sectorul economic în care activează întreprinderea sau grupul de întreprinderi pentru care a fost atribuit statutul de monopol fiscal și prezintă un raport Guvernului, respectiv forma de raportare va fi convenită în concluzie dintre entități și Comisie.</p> <p>Propunerea pentru modificarea pct. 11 se acceptă parțial, or potrivit reglementărilor art. 36⁸ alin. 1 lit. f) <i>„Comisia Națională pentru Monopol Fiscal propune Guvernului retragerea statutului de monopol fiscal întreprinderii sau grupului de întreprinderi în cazul în care se constată abateri de la normele specifice de reglementare a activității economice, stabilite de actul normativ prin care a fost atribuit statutul de monopol fiscal, sau în cazul suprimării circumstanțelor care au determinat constatarea necesității instituirii monopolului fiscal.”.</i></p>
17.		<p>„Pct.12 12. Întreprinderile pierd statutul de monopol fiscal și toate drepturile exclusive atribuite prin statutul de monopol fiscal, dacă statul privatizează întreprinderile sau cota statului în capitalul social devine minoritară.</p>	

	<p>Obiecții: Prevederile citate supra, reiterează aspecte vizate de art 366 Alin.(2) al Legii nr. 845/1992: Statutul de monopol fiscal se atribuie doar persoanei juridice cu capital integral sau majoritar de stat. Din momentul în care cota capitalului de stat devine minoritară, întreprinderea pierde statutul de monopol fiscal și toate drepturile exclusive atribuite prin statutul de monopol fiscal devin nule. Este apreciabil și salutar efortul autorului de a securiza monopolul statului exercitat prin intermediul entităților de interes public în speță, însă reținem faptul că potrivit Anexei la Legea privind administrarea și deestatizarea proprietății publice nr.121 din 04 mai 2007 (inclusiv modificările operate în 2024)- SA „Energocom” și Î.S. "Moldelectrica" se regăsesc în Lista bunurilor nepasibile de privatizare. Circumstanța în speță, apriori exclude posibilitatea înstrăinării (privatizării) activelor prenotate. În aceeași ordine de idei se remarcă prevederile art.13 al Legii prenotate, după cum urmează: Articolul 13. Bunurile nepasibile de privatizare (2) Deopotrivă cu cele indicate la alin.(1), sînt nepasibile de privatizare: [...] b) întreprinderile de stat /municipale care exploatează drumurile auto, bunurile transportului feroviar, aviatic, fluvial și prin conducte, alte întreprinderi din infrastructura socială și/sau economică de uz sau de interes național ori local;</p> <p>Recomandări: Reconsiderarea formulei de reglementare propuse, în sensul reglementării exhaustive a interdicției de cesionare a statutului de monopol fiscal și a drepturilor exclusive atribuite prin statutul de monopol fiscal - către terți (inclusiv pentru eventualii succesori de drept al acestora, în contextul eventualelor reorganizări</p>	<p>Se acceptă</p>
--	--	--------------------------

		demarate și realizate). Subsecvent, apreciind prin prisma art 366 Alin.(2) al Legii nr. 845/1992, se recomandă substituirea cuvintelor ”dacă statul privatizează” cu cuvintele ” din momentul în care”.	
18.		<p>„pct.17-18, 20 17. Termenele și condițiile de participare în cadrul licitațiilor menționate la pct. 15, precum și modul de organizare licitațiilor menționate la pct. 16, se stabilesc în conformitate cu procedura aprobată prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energocom”. 18. Prețurile de vânzare a energiei electrice de către S.A. „Energocom”, în calitate întreprindere cu statut de monopol fiscal, este determinat luând în considerare venitul care trebuie să fie obținut de către S.A. „Energocom” în vederea acoperirii cheltuielilor necesare pentru furnizarea energiei electrice și pentru obținerea unui nivel rezonabil de rentabilitate, calculat și aprobat prin decizia organelor de conducere ale S.A. „Energocom”. 20. Drepturile și obligațiile părților în procesul de achiziție a energiei electrice și/sau a serviciilor de echilibrare și a energiei electrice de echilibrare se includ în Contractul de achiziție a energiei electrice și/sau în Contractul de prestare a serviciilor de echilibrare. 9</p> <p>Obiecții: Prevederile citate supra, transmit altor entități, dreptul și competența de a stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, fapt care asigură posibilitatea stabilirii regulilor convenabile de însăși autoritatea responsabilă de executarea legii și poate contribui la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare, stabilirea aleatorie a termenelor pentru prestarea serviciilor, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi, cerințe adaptate</p>	

convenției anumitor persoane, etc. Subsidiar, pericolul acestui factor de risc rezidă în faptul că entitățile private ce se bucură de asemenea atribuții devin în mod legal exagerat de împuternicite în raport cu alte persoane, entități private sau chiar publice cu care interacționează. Riscurile de corupție generate de acest factor de risc sunt, pe de o parte, oferirea remunerărilor ilicite de către alte persoane care urmăresc realizarea propriilor interese în fața entității private înzestrate cu atribuții excesive, improprii sau contrare interesului public, iar pe de altă parte – luarea de mită și abuzurile de serviciu din partea unor asemenea entități private. Aspectele prenotate, sunt accentuate de caracterul ambiguu al normei, determinat de utilizarea expresiei ”și pentru obținerea unui nivel rezonabil de rentabilitate,” în context. Carența în speță, denotă neîntrunirea cerințelor de calitate a legii vizate de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017: (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație; În acest context, reținem concluziile Curții Constituționale ce accentuează faptul că exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41). În acest context, Curtea reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea

		<p>acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin.(2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: “Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...]”</p> <p>Recomandări: Reglementarea, în conținutul proiectului, a aspectelor procedurale atribuite în sarcina entităților vizate la pct.17-18. Plafonarea nivelului maxim de rentabilitate vizat la pct.18. Aprobarea Contractului-model de achiziție a energiei electrice și/sau în Contractului-model de prestare a serviciilor de echilibrare.</p>	<p>Nu se acceptă, Pentru asigurarea transparenței în procesul de participare/organizare a licitațiilor de către SA „Energocom”, se consideră necesar ca termenii, condițiile de participare/organizare a licitațiilor, precum și prețurile de vânzare a energiei electrice să fie în conformitate cu o procedura aprobată prin decizia organelor de conducere ale SA „Energocom” după cum este menționat la pct. 17-19.</p>
--	--	---	--

19.	<p>„Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este securizarea achizițiilor de energie electrică. În acest sens autorul intervine cu propunerea de oferire a statutului de monopol fiscal SA „Energo.com” și ÎS „Moldelectrica” până la data de 31 decembrie 2025, ca urmare a identificării și constatării necesității atribuirii întreprinderilor respective a monopolului fiscal de către Comisia Națională de Monopol Fiscal, prin decizia adoptată de Comisie în ședința din 15.05.2024. Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Analiza prevederilor proiectului denotă anumite carențe ce pot distorsiona procesele operaționale reglementate și multiple riscuri de corupție aferente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - insuficienței reglementării obligațiilor corespondente speciale imputabile titularilor statutului de monopol fiscal în sensul vizat de art.366 alin.(1) al Legii nr. 845/1992 (“obținerii veniturilor pentru stat.”); 	<p>Nu se acceptă,</p> <p>Cu referire la subiectul privind necesitatea atribuirii statutului de monopol fiscal către ÎS „Moldelectrica” pentru achiziționarea serviciilor de echilibrare a sistemului electroenergetic și pentru achizițiile de energie electrică, este de menționat că Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan (MGRES) din punct de vedere tehnic, este singurul participant la piață care poate să presteze servicii de echilibrare.</p> <p>Totodată este de menționat că, până la moment de către MGRES nu a fost dat curs solicitărilor ÎS „Moldelectrica” privind încheierea unui contract de prestare a serviciilor de echilibrare, astfel că pentru a menține echilibrul în sectorul electroenergetic, operatorul sistemului de transport, în calitate de operator al pieței energiei electrice de echilibrare este pus în situația să utilizeze platformele europene privind achiziționarea energiei electrice de echilibrare.</p> <p>Prin urmare, considerând prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și prevederile Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020, care menționează despre faptul că „piața energiei electrice de echilibrare este o piață organizată obligatorie în cadrul căreia operatorul sistemului de transport cumpără și/sau vinde energie electrică activă de la/către participanții la piața de energie electrică”, atribuirea statutului de monopol fiscal către</p>
-----	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - exigențelor de raportare imputabile întreprinderilor cu statut de monopol fiscal; - atribuțiilor exercitate de către Comisia Națională pentru Monopol Fiscal în contextul inițierii procedurii de retragere a statutului de monopol fiscal înainte de termen; - insuficienței reglementării a interdicției de cesionare a statutului de monopol fiscal și a drepturilor exclusive atribuite prin statutul de monopol fiscal - către terți; - competențelor extensive de reglementare stabilite în sarcina întreprinderilor cu statut de monopol fiscal; etc. <p>Ținând cont de forma organizatorico-juridică a entităților vizate de proiect, acordarea statutului de monopol fiscal se încadrează în limitele prevederilor art.366- 368 al Legii nr. 845/1992. Totodată, apreciind prin prisma art.9 alin.(3), art.126 al Constituției RM, cât și avizul Consiliului Concurenței (https://www.competition.md/public/files/107-Aviz447monopolfiscalEnergocomMoldelectrica49652.pdf), se recomandă autorului reconsiderarea inițiativei prin prisma efectelor negative generice determinate de instituirea monopolurilor (stabilirea unor prețuri de vânzare mai înalte decât cele ce s-ar forma în condițiile concurenței perfecte (în defavoarea consumatorului), exercitarea de către monopolist a unor influențe necorespunzătoare asupra proceselor conexe (sociale/politice), etc.). Subsecvent, se remarcă faptul că prevederile proiectului urmează a fi evaluate inclusiv prin prisma concluziilor raportului OECD, elaborate în contextul desfășurării rundeii a 5-a de monitorizare a implementării Planului anticorupție de la IV. Concluzia expertizei 11 Istanbul și evaluării Reformelor în domeniul anticorupție desfășurate în RM</p>	<p>ÎS „Moldelectrica” în relațiile cu MGRES va putea facilita negocierile cu MGRES, pentru încheierea contractelor menționate.</p> <p>Scopul aplicării monopolului fiscal către SA „Energocom”, este de a dispune de o singură entitate care ar avea relații comerciale cu MGRES, ceea ce va reprezenta un mecanism tranzitoriu ajustat la situația actuală în condițiile unei instabilități a pieței, lipsei unor oferte competitive la un preț accesibil, inclusiv și după momentul în care vor putea fi reluate achizițiile de energie electrică în baza procedurii standard pe bază de licitații. Acest mecanism va permite acoperirea consumului de energie electrică pentru furnizorii serviciului universal și de ultimă opțiune, ponderea cărora constituie cca. 99,3%.</p> <p>Totodată, aceasta va permite acoperirea consumului tehnologic ale operatorului sistemului de transport și a operatorilor sistemelor de distribuție.</p> <p>Suplimentar, evocăm asupra faptului că, pentru anul 2024, achizițiile de energie electrică sunt efectuate de către SA „Energocom” care are încheiat contract de achiziție cu MGRES în baza obligației de serviciu public impuse prin Hotărârea Guvernului nr. 1059/2023, iar în cazul reluării achizițiilor în baza licitațiilor începând cu luna ianuarie a anului 2025 persistă riscul eșuării procedurilor de licitație considerând reticența anterioară a MGRES de a furniza volume „dispersate” către diferiți participanți la piața energiei, în mod particular</p>
--	--	---

	<p>https://read.oecd-ilibrary.org/governance/anti-corruption-reforms-in-moldova_9bb0367e-en#page13 (capitolul 8.5), ce vizează nivelul de realizare de către autoritățile naționale a rolului de proprietar activ și informat al întreprinderilor de stat/societăți comerciale cu capital integral/majoritar de stat și asigurare a integrității structurii de guvernanță și a operațiunilor acestora și în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Angajarea și promovarea agenților publici în cadrul organelor de conducere ale entităților prenotate în bază de merit și integritate profesională; - Instituirea menținerea unor sisteme eficiente integrate de gestionare a riscurilor care includ controale interne, măsuri de etică și de conformitate care abordează integritatea entităților prenotate și prevenirea corupției; - Transparența și accesul la informația privind <ul style="list-style-type: none"> i) obiectivele și activitățile întreprinderii desfășurate în interes public; ii) rezultatele financiare și operaționale; iii) tranzacții semnificative cu alte entități; etc. 	<p>având în vedere incertitudinile dispunerii de suficient combustibil, materie primă.</p> <p>Prin urmare instituirea monopolului fiscal pentru anul 2025 va contribui la reducerea riscurilor apariției dificultăților în achiziționarea energiei electrice, reducând de asemenea riscurile ca unii participanți la piața energiei electrice să încheie unele contracte la prețuri speculative, ceea ce poate crea o distorsiune a pieței energiei electrice și punerea unei poveri enorme asupra consumatorilor vulnerabili cât și asupra economiei per ansamblu.</p> <p>Totodată, monopolul fiscal va reprezenta un instrument viabil prin care statul, poate monitoriza și interveni în procesul de aprovizionare cu energie electrică pentru a asigura securitatea energetică a statului cu o tranziție spre mecanisme de piață veritabile.</p>
--	--	--

Secretar de stat

Viorel GARAZ